ตายเกิด

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๓
ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทุกข์นะ จิตนี้มันไปเรื่อย ๆ แต่เวลาเราบุญกุศลน่ะ ถ้าเรามีบุญกุศลอยู่ เราสร้างบุญกุศลเวลาไปมันยังอุ่นใจ เวลาไปแล้วนี่มันจะมีอะไรเป็นที่พึ่งล่ะ มันก็มีเท่านี้แหละ บุญกุศลเป็นที่พึ่ง ฉะนั้นว่าบุญกุศลนี่มันเป็นที่พึ่งของใจ เวลาอยู่กันในโลกนี่ เรามีเพื่อน มีที่ปรึกษา เวลาไปไปคนเดียว หัวใจมันว้าเหว่ พอหัวใจมันว้าเหว่นี่ มีบุญกุศลเป็นเพื่อนไป เห็นไหม บุญเป็นความคิด เป็นบุญกุศลเป็นเพื่อนไป มันมีเสบียงตามไป

ฉะนั้นถึงว่าถ้ามีชีวิตอยู่แล้วทำบุญนี่ เขาจะว่าพวกเราจะเป็นแบบว่าไม่ฉลาด อันนั้นเรื่องของเขา แต่เราเป็นคนที่ฉลาด ฉลาดหาที่พึ่งไง หาที่พึ่งทำให้ได้ก่อน เวลามีชีวิตอยู่ นี่เป็นผู้ที่ฉลาด เวลาตายไปแล้ว ตายไปบุญพาไป ถ้าตายไปบุญไม่พาไปมันก็ไปตามประสาเขา ไปตามประสานั้นเลย ชีวิตเวลาเกิดมาแล้วถึงบอก เกิดมาแล้วพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนให้ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีเข้ามา

คุณงามความดีถ้าทำไปแล้วนี่ ถ้าเล่ห์เหลี่ยมของกิเลส มันว่าทำคุณงามความดี ทำแล้วเสียเปล่า ถ้าเราเอาของเรา ได้ประโยชน์ของเรา เป็นประโยชน์ของเรา ประโยชน์ของเรามันได้ขนาดไหน ดูสิ มันได้พึ่งอาศัยไหม เวลาหาไว้นี่หาไว้ เวลาตายไปแล้วเอาอะไรติดมือไป ไม่มีอะไรติดมือไปเลย มีแต่บุญกุศลติดตัวไป ติดหัวใจนั้นไป บุญกุศลติดตัวไป ถ้าไม่มีบุญกุศลไป มันก็ไปด้วยความนี่ เดินทางไปด้วยไม่มีเสบียงอาหาร

อันนี้เป็นบุญกุศลนะ แต่เวลาขึ้นมานี่ ตามสัจจะพระพุทธเจ้าสอนให้ลึกกว่านั้น ลึกกว่านั้นที่ว่าคนเกิดมาต้องตายหมด นี้พอตายไปแล้วนี่ เกิดมาตายหมด ถ้าตายแล้วต้องเกิดหมด มันก็เวียนไปเวียนมา ถึงว่าสอนจนถึงว่า พยายามชำระล้างเลย ชำระไอ้สิ่งที่ว่าเป็นเชื้อที่ต้องไปเกิดไปตายนี่

©2013 www.sa-ngob.com

เกิดมาก็อันเก่าไง เห็นไหม อาจารย์บอกว่า “วันคืนของเก่า ของเก่าอยู่ตลอดเวลา” ก็เป็นอย่างนี้ ชาติต่อไปก็เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ไม่เป็นอย่างนี้เปล่านะ ถ้าเกิดมาแล้วอยู่ที่ภพที่ต่ำกว่า อยู่ที่สัตว์เดรัจฉานขึ้นมา อยู่ที่อะไรไปนี่ มันทุกข์ยากยิ่งกว่านี้ เพราะอะไร? เพราะมันโดนกติกาอันนั้นบังคับ ภพชาติบังคับ สัตว์เดรัจฉานมันโดนรังแกตลอดเวลา แล้วเวลามันอยู่ด้วยกัน มันก็ไม่รู้จักช่วยเหลือเจือจานกันเท่าไร ถ้าเกิดเป็นอย่างนั้น เห็นไหม

การเกิดนั้นเป็นอันตราย ๒ ชั้น ชั้นหนึ่งคือว่าเกิดมาแล้วเป็นทุกข์ แต่เวลาเกิดขึ้นมาไม่รู้จะเกิดเป็นอะไร เพราะบุญกุศลของเราพาเกิด ถ้าเรามีบุญกุศล บุญกุศลนั้นจะพาเกิด ถ้าเราไม่มีบุญกุศล มันก็ต้องเกิด นี่หลักธรรมชาติมันแปลกตรงนี้ ตรงที่ว่าตายแล้วต้องเกิดหมด เพราะมันเชื้อพาเกิด แต่เกิดในหลักอะไร ไม่ใช่ว่าเกิดเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ตลอดไป หรือเกิดเป็นสิ่งที่ดีตลอดไป

แต่ถ้าทำคุณงามความดี มันก็เกิดเป็นอะไร ดูอย่างพุทธภูมิ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นอะไร? เป็นกวางทองนี่ เห็นไหม พุทธภูมินะ เป็นสัตว์ก็เป็นหัวหน้าสัตว์ แต่ก็ยังเกิดเป็นสัตว์อยู่ ในพระไตรปิฎกเกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นนกแขกเต้า เกิดหมด เห็นไหม นี่เกิดเป็นสัตว์ แต่ก็เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นผู้นำสัตว์ พาสัตว์ทำคุณงามความดีไป นี่พุทธภูมิ ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในประวัติยังเป็นอย่างนั้น แล้วจิตของเรา

นี่เกิดมันต้องเกิดโดยแน่นอน แต่เกิดแล้วเกิดในสภาวะที่ว่าเกิดมาแล้วทุกข์ เกิดมาแล้วสุข แล้วเกิดเป็นมนุษย์นี่ เกิดมาแล้วกึ่งสุกกึ่งดิบ แต่ถ้าเราทำขึ้นมาแล้วนี่ ดิบ ๆ นั้นเราทำให้เป็นสุกให้หมด มนุษย์ที่สุก ใจนี่สุขไป สุขไปเวลาการเกิดนี่ ถึงว่าเกิดมาแล้วทำบุญกุศลแล้ว บุญกุศลนั้นเป็นพื้นฐาน เห็นไหม ทาน ทานแล้วก็มีศีล มีศีลแล้วมีภาวนา ภาวนานี่เป็นของยาก แต่ของยากเราการประพฤติปฏิบัติ เราพยายามประพฤติปฏิบัติไปนี่ บำเพ็ญเพียรไปนี่ วาสนาบารมีมันสะสมไป ต้องสะสมไป เราสะสมคุณงามความดีได้ แบบเราไปตลาดตอนเช้าน่ะ ตลาดตอนเช้าที่ว่ามีอาหารมากมายที่เราจะซื้อเก็บ เราเก็บตุนไว้ได้นี่น่ะ เราเก็บของเราสะสมไว้ได้

©2013 www.sa-ngob.com

อันนี้ก็เหมือนกัน บุญกุศลถ้าเราสะสมขึ้นมานี่ เราทำขึ้นมา ได้ไม่ได้มันจะสะสมลงไปที่ใจของเรา เป็นทั้งหมด การกระทำน่ะ มีการกระทำมันต้องมีผลรับรองตลอด แต่รับรองในทางที่ว่าเรากระทำอันนั้นเป็นบุญกุศล บุญกุศลนั้นเป็นบุญกุศลในการกระทำ นี่เป็นกิริยาของบุญ

แล้วถ้าบุญกุศลเราทำถูกต้อง จิตมันสงบเข้ามา ๆ นี่อันนั้นเป็นเครื่องยืนยัน เครื่องยืนยันตัวนี้มันทำให้เรามีกำลังใจ ความที่เรามีกำลังใจ การกระทำของเรานี่มันจะทำให้มีแก่ใจ ความทำแล้วเป็นประโยชน์ขึ้นมาบ้างนี่มันมีกำลังใจ มีความคิดอยากจะทำ ถ้าความคิดอยากจะทำนี่ ความอยากอันนั้น เห็นไหม อยากจะทำแต่ผลช่างหัวมัน ผลมันจะเกิดไม่เกิดช่างหัวมัน

ถ้าเกิดเราคิดไปอยากแต่ผล ๆ นี่ เราอยากเกินไปจนเราทำอะไรไม่ได้เลย เพราะเราทำไปแล้วมันไม่ได้ผลอะไรขึ้นมานี่ มันทอนกำลังใจ เพราะตัวอยากตัวนั้นน่ะมันอยากเป็น พอไม่เป็นมันก็มีข้ออ้าง ข้ออ้างว่าเพราะไม่เป็น เราไม่มีวาสนา เพราะอย่างนั้น ๆ ฉะนั้นว่าเพราะเราไปคิดตรงนั้นก่อน คิดตรงนั้นมันก็เลยเปิดทางให้กิเลสมันสวมรอย พอกิเลสมันสวมรอยไป มันก็อ้างไปว่า เรานี่ไม่มีวาสนา เราทำแล้วเราทำไม่ได้ประโยชน์ เรา...เมื่อนั้น เมื่อนี้ เห็นไหม

นี่เราเปิดทางให้กิเลสเฉย ๆ เราเปิดทางให้ความคิดที่ว่ามันอยากจะสะดวกอยากจะสบาย แต่สะดวกสบายแล้วมันก็ต้องตายเหมือนกัน สะดวกสบายแล้วมันได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา ความสะดวกสบาย เหมือนอยู่เฉย ๆ มันสะดวกสบายตรงไหน แต่ถ้าเราทำความสงบของใจได้ เราพยายามนะ ทาน ศีล ภาวนา เราสะสมขึ้นมา ไอ้ความสงบของใจอันนั้นมันเป็นความยืนยัน อันนั้นน่ะความสบายจริง สบายจริงเพราะมันปลงภาระจริง

ความที่เราปลงภาระออกจากใจ ความจริงอันนั้นน่ะ เวลาเกิดก็เกิดเป็นพรหม ถ้าจิตนั้นสงบแล้ว ถ้าจิตนั้นสงบขึ้นมานี่ มันเป็นการแบบว่ามีสมบัติอริยทรัพย์อยู่ในหัวใจ นี่สวรรค์ในอกสวรรค์มันประกันอยู่แล้วว่าจิตนั้นเคยสงบ ถ้าเวลาเราจะดับขันธ์ไป เราเข้าถึงตรงนี้ เราเกิดเป็นพรหมแน่นอน นี่สวรรค์ในอก พอสวรรค์ในอกแล้วตายไปก็ไปสวรรค์จริง ๆ เป็นพรหมด้วยเหนือกว่าสวรรค์ขึ้นไปอีก

©2013 www.sa-ngob.com

นี่มันยืนยันขนาดที่ว่ายืนยันในหัวใจของเรา มันยังเป็นปัจจัตตังรู้จำเพาะตนในหัวใจ ถึงว่าอย่าประมาทในชีวิต ชีวิตเราประมาทไม่ได้นะ มันตายไปทุกวันแต่เราไม่เห็นเอง เวลามันตายไปตายจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เซลล์ในร่างกายนี่ตามหมอบอก ๗ ปีตายหมด นี่เป็นของใหม่ตลอด แต่มันสืบต่อกับของเก่ามาตลอดเวลา ๆ เราไม่ได้ดูตรงนั้น เราก็ทำไป จุดไปวันหนึ่ง ๆ วันคืนล่วงไป ๆ ไม่ขวนขวาย ไม่มีหนักไม่มีเบา มัน ๑. ต้องมีหนักมีเบา ๒. ต้องถามตัวเอง ถามตัวเองว่าเราจะเริ่มต้นอย่างไร เราจะทำตัวอย่างไร

นี่ถามตัวเอง มีปัญหาถามตัวเองขึ้นมา พอถามตัวเองขึ้นมานี่ มันก็ทำได้ ประกอบอาชีพเป็นประกอบอาชีพ ถึงเวลากลางคืน ในห้องพระของเราเอาเสียหน่อยหนึ่ง ก่อนนอนก็ได้ หรือว่าตอนเช้าก็ได้ เพราะอะไร? นี่ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง มีศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่ากับเวลาทำความสงบของใจหนหนึ่ง ถ้าใจบริสุทธิ์หนหนึ่ง เห็นไหม ทำความสงบใจบริสุทธิ์หนหนึ่งอย่างที่ว่าเมื่อกี้นี่ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันถึงว่ามันเป็นสมบัติแนบไปกับเนื้อของจิตเลย

นี่พลังงานใช้ไม่หมด ถ้าพลังงานของบุญกุศล บุญกุศลมันเป็นอามิสทาน มันใช้หมดไป ๆ บุญกุศลมันหมดไป เป็นภพชาติหมดไป มันก็เวียนไปเวียนมาอยู่อย่างนั้น ถ้าเวียนไปเวียนมาเราก็เวียนได้ การมีบุญกุศลพาเกิดพาตายไปเพราะมนุษย์สมบัติของเรา เราเป็นคฤหัสถ์ เราไม่ใช่นักรบ เวลาสมบัติจะเอามากต้องเอาอย่างนั้นสิ นั่นสมบัตินักรบ เห็นไหม

นักบวชก็ตายเหมือนกัน คฤหัสถ์ก็ตายเหมือนกัน เวลาตายให้ตายแล้วไปดี ๆ เกิดในสิ่งที่ดี บุญกุศลพาไปดี พาไปเกิดไปเกิดที่ดี นี่ตายเหมือนกัน ไม่ใช่ว่าตายเฉพาะคฤหัสถ์หรือนักบวชไม่ตาย...ตายเหมือนกันหมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ปรินิพพาน ตรัสรู้ก่อนนั่นกิเลสตาย พอกิเลสตายขึ้นมาสอนไป ๔๕ ปี แล้วก็ปรินิพพานไป นี่ตายเหมือนกัน แต่ตายแล้วไม่เกิดอีก นี่มันแปลกตรงนี้ แปลกมาก มหัศจรรย์เหนือโลกเหนือสงสาร จิตนั้นไม่เกิดอีก จิตนั้นบริสุทธิ์ จิตนั้นไปเลย

©2013 www.sa-ngob.com

แต่เรานี่เวียนตายเวียนเกิด สภาวะอย่างนี้แหละนรกสวรรค์ สภาวะคือว่าก็เหมือนเรานี่เป็นตัวเราทั้งตัวนี่แหละ แต่สภาวะอันไหนที่เราไปเกิดอีก เกิดในนรกสวรรค์น่ะ เกิดในนรกก็เป็นอย่างนี้ ทุกข์ก็ทุกข์อันนี้ แล้วจะว่าไม่ใช่เราไปเกิดได้อย่างไร ไม่ใช่ว่าเราเป็นทุกข์ได้อย่างไร เรานี่แหละเป็นทุกข์ แต่เวลาเปลี่ยนชื่อเปลี่ยนสถานะ เห็นไหม

อย่างเราเกิดมานี่ เราเปลี่ยนชื่อใหม่ก็เป็นชื่อใหม่ แต่ขณะนั้นน่ะก็ความรู้สึกอันเดียวกันนี่แหละ ความรู้สึกเฉย ๆ แต่ชื่อสถานะมันเปลี่ยนไป เปลี่ยนเป็นคนอื่นไป แต่ในความรู้สึกก็อันเดิม ก็ทุกข์ในดวงใจอันเดิม สุขก็สุขในดวงใจอันเดิม นี้สะสมไป ๆ สะสมจนมันเป็นความเคยชิน พอความเคยชินขึ้นมาเดี๋ยวนี้ก้าวเดินได้ ถ้ายังไม่เป็นความเคยชิน เห็นไหม ขอนิสัย ๆ นี่ได้นิสัยไป ทำตลอดเวลาจนเป็นนิสัย เป็นความเคยชิน เป็นนิสัย พอเป็นนิสัยมันก็ทำต่อเนื่อง ๆ

ทุกข์ยากมันทุกข์ยาก คำว่า “ทุกข์ยาก” นะ เพราะมันต้องพยายามต่อสู้กับกิเลส ต่อสู้กับความเคยใจ ต่อสู้กับความที่ว่ามันจะเอาสะดวกสบายน่ะ ต่อสู้อันนั้น มันคิดผิดไง นี่โทษของความเห็นของเราผิด เราเห็นว่าความสะดวกสบายนี้เป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ว่าเป็นความพอใจ ความอยากได้ นี่เป็นความเห็นที่ผิด ความเห็นที่ผิดเพราะว่าสิ่งที่สบายกว่านั้น สิ่งที่ดีกว่านั้นมีอีกมากมายเลย นี่เป็นความเห็นที่ผิด

เหมือนกับความเห็นของเด็ก ๆ เด็ก ๆ มันเล่นกันน่ะมันเป็นความเห็นอย่างหนึ่ง ผู้ใหญ่ทำงานก็เป็นอย่างหนึ่ง คนที่ผ่านประสบการณ์มาก ๆ ทำงานก็เป็นอย่างหนึ่ง นี่ใจมันเป็นอย่างนั้น ถ้าพัฒนาขึ้นไปแล้วนี่ ประสบการณ์ของใจมันจะรู้ไปเองว่าอันใดเป็นประโยชน์ไม่เป็นประโยชน์ เวลามันเกิดขึ้นมา ทุกข์เกิดขึ้นมาใจมันจะเห็นเลย โลกธรรมเกิดขึ้นแล้ว

นี่เท่าทันในหัวใจปั๊บ แล้วเหตุผลที่จะแก้ต้องอีกชั้นหนึ่ง เท่าทันในอาการของใจ ใจมันจะเกิดเหตุการณ์อย่างนั้นเหมือนกัน แต่มันเท่าทันแล้วมันปล่อยหมดๆ มันปล่อยเฉพาะอารมณ์ แต่มันไม่ปล่อยเหตุการณ์เรื่องของกรรมการกระทำนั้นเกิดขึ้น ต้องไปแก้ไขเหตุการณ์นั้น แต่แก้ไขด้วยปัญญา แก้ไขไม่ได้แก้ไขด้วยอารมณ์ ถ้ามันแก้ไขได้ก็แก้ไขได้ ถ้าแก้ไขไม่ได้สิ่งนั้นมันเป็น

©2013 www.sa-ngob.com

สิ่งที่สุดวิสัย สิ่งที่สุดวิสัยก็เป็นเรื่องของกรรม ถ้าเรื่องของกรรมก็ยอมรับสภาวะนั้น มันยอมรับสภาวะนั้น ใจมันก็ปล่อยวาง

นี่มันแก้ไข เห็นไหม พอจิตมันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาแล้วมันทำได้ มันแก้ไขไปได้ แล้วมันจะพัฒนาไปได้ ถ้าจิตไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ ล้มลุกคลุกคลานไปตลอด แล้ววันเดือนปีก็ล่วงไป ๆ เสร็จแล้วก็ถึงเวลา เหมือนกับที่ว่าถึงเวลาสัตว์มันต้องไปโรงฆ่าสัตว์ ถึงเวลามันต้องตาย นี่ก็เหมือนกัน เวลาถึงเวลาเราต้องตายขึ้นมานี่ สุดท้ายก็อยากจะทำความดีตอนนั้น อยากจะทำความดีก็ไม่ทันเสียแล้ว ตายเสียแล้ว ตายเสียแล้วก็ต้องไปเสวยบุญกุศลของตัวเอง หรือบาปอกุศลของตัวเองที่สร้างขึ้นมา เอวัง

©2013 www.sa-ngob.com